

Érdekes lelet

Nyolcszáz éves, hatalmas épületnek — a johanniták hajdani konventjének — maradványaira bukkantak a régészek Székesfehérvár egyik legrégebbi városrészében, az úgynevezett Szigetben, ahol második éve folyik a kutatás. A korabeli okiratok tanúsága szerint ezen az akkoriban mocsaraktól körülvevő területen építették fel rendházukat, templomukat és ispotályukat a Johannita kereszteslovagok. A Sziget — vagy ahogy a középkorban a városrészt neveztek Palotaváros — a török háborúk idején többször porig égett.

A 18. században építették újjá, amikor a mesteremberek vették birtokukba a kereszteslovagok hajdani birtalmát. A székesfehérvári István Király Múzeum régészei a második éve tartó feltárás során rábukkantak a kolostor észak-nyugati részletének a konvent falainak, valamint emésztőgödörének egy részére. Két járószint is előkerült, az egyik Árpád-kori, a másik a 14—15. századból származik, s több török-kori építmény falait is felszínre hozták. A szigeti ásások előreláthatóan még több évig munkát adnak a régészeknek. A feltárással azonban sietniük kell, a középkori Palotaváros területén ugyanis megkezdtek Székesfehérvár legújabb lakótelepének, a Lenin-városrésznél az építését.

Új film

Vámmentes házasság

Szines magyar—finn film. Írta: Kertész Ákos, Kórhózy Ildikó és Zombolyai János. Zene: Omega- és Piirpauka-együttes, Fényképezte: Ragályi Elemér. Rendezte: Zombolyai János. Főbb szereplők: Kiss Mari, Tom Wentzel, Margittay Ági, Esztergályos Cecília.

„Házasodjunk, haj, haj, haj...” — ahogyan a nőta mondja. Mert ugyebár, házaselet kutyabár, illetve, ha nem is az, mindenesetre alkalmas arra, hogy az ember lánya világot láthasson. Főleg, ha a völgyégy Svédországba disszidál, s a szerelmét követő hú ara egy rejtélyes módon előkerült egyénnel, a finn Pekkával kötendő névházasság révén utazik a szép Északra.

Zombolyai János filmje láttán a jámbor s utazni szintén szerető néző csak sóvároghat, hogy annak idején nem a taxisofőr foglalkozást választotta. Mert lám-lám, kis hazánkban a taxisofőrök nemcsak hogy angolul kitűnően beszélnek (s nem is csak elvétve egy-kettő am, hanem mindjárt éppen két barát, akik mellékesen váltótársak is), sőt nemcsak budai csodakéglükben laknak, hanem ebbéli minőségükben utaznak Helsinkibe, de úgy, ahogyan a földi halandó mondjuk Hódmezővásárhelyre. Igaz, vigasztalás lehet, hogy még ők is — szinte hihetetlen — csak háromévenként részesedhetnek ebben az élményben, s hogy miért éppen Finnországba: csak találgathatunk. Mindenesetre a finn flú kedves, áldozatkész és három viháncoló, magát kellett, különféle bajakkal megáldott hölgy permanens társaságában sem szemtelen egy csöppet sem. Láthatunk még finn tájakat, házakat kívülről és belülről, városokat és falvakat, igazi finn folklórtól övezett finn esküvőt, örömapát-örömanyt itt és ott, továbbá három nagyszerű színész (Kiss Mari, Margittay Ági, Esztergályos Cecília) önéletrajzi, felszabadult játékát. Ez utóbbi eme in-

A januári Tiszatáj

Az idő s az ezzel szorosan összefüggő múlandóság az alapélmény *Illyés Gyula* öt új versében. „Átfut, térfia-ban, rajtunk csak a lét” — olvassuk a Vallásalapítóban. S most is — miként Illyés öregkori lírájának egészében — kulcsszó a hír. (Például a Távoli testünk című versben.) E költeményeknek megkülönböztetett helyük van a magyar líra nagy értékei között. *Fodor András*, *Csorba Győző*, *Serfőző Simon* és *Marsall László* művei mellett *Kiss Anna* A kaszás című verses játékára hívjuk föl a figyelmet. *Féja Géza* hagyatékából közli a Tiszatáj a Vízparti estét, ezt a hangulatos, verbéli prózairól éretnyket fölviláglantó novellát. — Kosztolányi-könyvről, valamint egy Nagy László-monográfia előkészületeiről *Kiss Ferenczel Görömbei András* beszélget. Kultúráról, művészetéről kérdezi *Kis Pintér Imrét Varga Lajos Márton*.

A fiatal irodalomtörténész és kritikus a bíráltról példálást ezt mondja: „Sem a kritika nem lehet meg irodalom nélkül, sem az irodalom kritika nélkül, nincs tehát közötük ellentét, már csak azért sem, mert mindkettőnek a kultúra a célja és feltétele.

Toth Béla Tiszajárásának

újabb fejezetében (Apám, a fanyűvő) a már korábban megismert Zoltán folytatja: „Ahogy mondom, a család taszított, régi emlékeim vonzottak a Tisza-kanyarba. Inas korom nyári vakációt többször végigdolgoztam apámmal Lónyán, Tádkoson, Csarodán, Turistvárdiban. Faházakat, tornyokat, vízimalmokat preparáltunk, tetejeztünk, zsindelyeztünk. Igazból akkor ismertem el apámat apámnak, embernek, mesternek.”

Az Örökség rovatban *Gál István* egy angol nyelvű Juhász Gyula-antológiáról ír. A hetvenes években az Amerikában élő Nyerges Antal Petőfi-, Arany- és József Attila-kötetekkel jelentkezett, s most Juhász Gyula több mint öt tucatnyi versét tolmácsolta angolul. Igazi filológiai csemege *Fojarasi Miklós* cikke, a Tömörkény és a velencei nyelvjárás. *Tóth Béla* Mézszoly Gedeonról szóló megemlékezéséhez (Tiszatáj 1980/7) *Nyíri Antal* és *Nyikos (Strausz) Gyula* szót hozzá. — A Kelet-európai Nézőben jelent meg *Kovács István* szép esszéje *Edward Stachuráról*, kinek *Szekercelárma* című regénye magyarul is megjelent, és szép sikert aratott.

Két bírálat is olvasható — *Varga Lajos Márton* és *Vasadi Péter* tollából — *Marsall László* Portánfigurák című könyvről. *Weöres Sándor*, *Rába György* és *Markó Béla* versesköteteiről *Reisinger János*, *Alföldy Jenő* és *Márkus Béla* írt kritikát. *Kristó Gyula*, *Vigh Károly*, *Spira György* történeti munkáit *Petrovics István*, *Lagzi István* és *Erdődy Gábor* ismerteti.

A száz évvel ezelőtt született *Medgyessy Ferenc*, *Ferenczy Béni* szavaival szólna a „legjobb magyar szobrászra” *László Gyula* emlékezni. (A januári Tiszatáj is *Medgyessy* munkái illusztrálják.) *Ugyancsak László Gyula* ír a 75 éves erdélyi fametszőről. *Gy. Szabó Béláról*. *Ablonczy László* a kecskeméti színház új bemutatóját, *Tolnai Ottó* *Végeladás* című darabjának előadását bírálja. — A januári szám mellékleteként jelent meg a Tiszatáj 1980-as évfolyamának tartalommutatója, mely *Gyuris György* munkáját dicséri.

Új kollégium

Szerdán felavatták a Debreceni Orvostudományi Egyetem új kollégiumát. A több mint 65 millió forintost költséggel kialakított, korszerűen felszerelt és berendezett intézmény 120 szobájában 360 medikus kapott nyelvet, s így most már az egyetem 1200 hallgatójának a fele kap kollégiumi elhelyezést.

Állandó építészeti kiállítás

A Budapesti Nemzetközi Vásárcsopont 17-es és 18-as számú pavilonjának több mint 3 ezer négyzetméter fedett és a környező 1500 négyzetméter szabad területen pénteken nyílik meg az állandó építészeti kiállítás — jelentette be szerdai sajtótájékoztatóján *Szathmáry László*, az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője. Két évtizedes született elképzelés válik valóra az állandó kiállítással, amellyel felzárkóztak ahhoz a 22 országéhoz, amely hasonlóképpen állandó bemutatón tájékoztatja a szakembereket és a lakosságot az újdonságokról.

A Kőbányai Vásárcsopont állandó építészeti kiállításán 70 vállalat és intézet ad szinte teljes keresztmetszetet az ágazat — és részben a háttérpar — munkájáról, eredményeiről és fejlesztési törekvéseiről. Ismertetik a kutatás, a tervezés újdonságait, a korszerű építőgépeket, a legújabb és már beszerezhető építőanyagokat, szerkezeteket. A VI. ötéves terv céljainak megfelelően mutatják be azokat a módszereket, anyagokat és terveket, amelyek a lakosság magánlakás-építését segíthetik. A helyszínen a szakemberek részletes felvilágosítással szolgálnak az építkezőknek a tervek, a kivitelezéshez szük-

Fiatalok korunk problémáiról

A KISZ Központi Bizottsága Értelmiségi Fialatok Tanácsa és a József Attila Tudományegyetem Filozófiai Tanszéke szervezésében ma, csütörtökön délelőtt 10 órakor kezdődik Szegeden *Korunk problémái a marxizmus-leninizmus fényében* címmel a *társadalomtudományokkal foglalkozó fiatal oktatók, kutatók két napos országos tudományos tanácskozása*. A konferencia részét képezi a Komszomol által kezdeményezett mozgalomnak. Célja, hogy a szocialista országok fiatal kutatói és oktatói forduljanak napjaink életének problémáihoz, adjanak választ azokra a kérdésekre, amelyeket viharos tempóban változó korunk felvet. A konferenciát a fenti témakörhöz kapcsolódó előadással dr. *Pozsgay Imre* művelődési miniszter nyitja meg a József Attila Tudományegyetem központi épületének aulájában.

A plenáris ülés után a konferencia szekciókban folytatja munkáját az egyetem Petőfi Sándor sugarút 30—34. számú épületében, a marxizmus-leninizmus tanszékek tantermeiben. A konferenciára az ország minden részéből jelentkeztek fiatalok; összesen 118-an jelezték részvételüket, közülük 82-en készültek előadással. A program öt szekcióban folyik, a fiatal oktatók és kutatók előadásait mindenhol vita követi. A kellő tudományos színvonalú előadások és hozzászólások anyagát a KISZ KB Értelmiségi Fialatok Tanácsa később megjelenteti. A legjobb tíz fiatal számára lehetőség nyílik, hogy a Komszomol által szervezett moszkvai fiatal oktatók, kutatók nemzetközi tanácskozásán előadással szerepeljen.

A szegedi felsőoktatási intézmények marxizmus-leninizmus tanszékeinek fiataljai közül is szép számban szerepelnek a konferencián; 15-en tartanak előadást. A konferencia megszervezése megtiszteltetés a József Attila Tudományegyetem számára, elismerése annak, hogy a JATE marxizmus-leninizmus tanszékeinek oktatói KISZ-szervezete a fiatalok számára már többször szervezett tudományos ülésszakot, ahol tanúbizonyságot tettek arról: értik szakmájukat, képesek annak tudományos művelésére.

A KISZ KB Értelmiségi Fialatok Tanácsa nemcsak szolgálatát vállalta, amikor lépéseket tett a konferencia megszervezése érdekében, ugyanis a konferencia fórumot biztosít a fiatal oktatók, kutatók számára tudományos tevékenységük megismertetésén túl eszmecsere és tapasztalatcsere megvalósítására is. Az adott

rendezvény, ahol túlnyomórészt a felsőoktatási intézmények marxizmus-leninizmus tanszékeinek fiataljai vesznek részt, lehetővé teszi, hogy korunk kérdéseit, jellegzetességeit azok értelmezzék, akik leginkább érdekeltek életkori jellemzőik miatt is a jövő fejlődésének formálásában, és akik a marxizmus-leninizmus elméletével felvértezve képesek arra, hogy nagyon nyitult, ellentmondásos világunk sajátosságait értelmezni tudják.

A 82 előadás tematikája rendkívül változatos. A legtöbb előadás a filozófiai jellegű témakörökben hangzik el. A konferencián többek között szó lesz korunk főbb filozófiai irányzatairól, de a vallás mai problémáiról, kulturális és ideológiai életünk lényeges kérdéseiről. Nem hiányoznak a szekció-előadásokról olyan filozófiai problémakörök sem, mint az ismeretelmélet, a nyelvfilozófia, az egyén és közösség, a személyiség, kultúra kérdésel sem. Az előadók szólni fognak a filozófia tárházának olyan vonatkozásairól is, mint a természettudományok filozófiai problémái, a tér-idő, az univerzum értelmezése, valamint a szocializmus életformája és a vallás és a szocializmus kérdéseiről is.

Sok előadás hangzik el a közgazdaságtan és a politikai gazdaságtan és társadalmi viszonyaink összefüggéséről is. Többen szólnak a világgazdaság, a nemzetközi gazdasági élet fejlődéséről, társadalmunk gazdasági fejlődésének jellegzetességeiről, perspektíváiról.

Több fiatal készített olyan előadást, amelyek a tudományos szocializmushoz, illetve a szociológiához kapcsolódnak. A tudományos szocializmus kereteiben a konkrét magyar vonatkozásokról is.

Több fiatal készített olyan előadást, amelyek a tudományos szocializmushoz, illetve a szociológiához kapcsolódnak. A tudományos szocializmus kereteiben a konkrét magyar vonatkozásokról is.

Könyvek a gazdaságpolitikáról

A Kossuth Könyvkiadó ez évben megjelenő mintegy 200 újdonsága között a korábbiaknál nagyobb hányadban szerepelnek aktuális közgazdasági és gazdaságpolitikai kérdésekkel foglalkozó kötetek. Ezek sorában megjelenik *Nyitrai Ferenc* műve, „A magyar gazdaság és társadalom a hetvenes években”. Az elmúlt évtizedben bekövetkezett társadalmi-gazdasági változások mélyreható elemzésével átfogó képet ad a kötet a társadalom és a gazdaság jelenlegi helyzetéről.

Csikós-Nagy Béla, „Gazdaságpolitika” című kötetét kézikönyvként és tankönyvként is forgathatják majd az olvasók. A mű kifejti a gazdaságpolitikának, mint tudománynak a lényegét, egyes alkotó részeit, azok összefüggéseit, s tudományos elemzést ad a magyar gazdaságpolitika alapkérdéseiről. Napjaink gazdaságpolitikájához kötik *Fekete György* tanulmánykötete is, amely „Foglalkoztatáspolitikánk” címmel hagyja el a nyomdát. A mából a jövőbe kalauzolja az olvasót *Közma Ferenc* munkája „Az emberi tényező a gazdasági fejlődésben” címmel. Ebben részletesen foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a világgazdaságban be-

sokan túl foglalkoznak a nemzetközi munkaszervelem és a nemzetközi élet jellegzetességeivel. Igen érdekesnek ígérkezik a szociológiai szekció munkája, ahol az előadások olyan időszerű kérdésekhez kapcsolódnak, mint társadalmunk struktúrájának változásai, a fiatal értelmiségiek helyzete társadalmunkban, továbbá a család, a házasság, a születésszabályozás aktuális kérdései.

A konferencia első kísérlet arra, hogy fórumot biztosítson a fiatal oktatók, kutatók számára a tudományos munkába, és a tudományos közéletbe való bekapcsolódásra. Az egyes előadások színvonala, mondanivalója ennek megfelelően minden bizonnyal hullámzó lesz, de az a véleményünk, hogy a tudomány fejlődéséhez, valamint a fiatal oktatók, kutatók tudományos tevékenységének további előrehaladásához az ilyen fórumok nélkülözhetetlenek. Ugyanis ritkán nyílik arra mód, hogy fiatal szakemberek ilyen nagy számban találkozhassanak, személyes ismeretséget köthessenek és a hivatalos rendezvényeken túl köztelen formában is elbeszélgethessenek. Az inspirációk, ötletek és véleménycserek hasznos serkentői lehetnek a későbbi munkának. Gyakran hosszú távon érik be az a gyümölcs, amelynek fáját egy-egy ilyen konferencia elültetheti.

Mivel ez a konferencia a fiatalok fóruma lesz, ennek megfelelően nem kívánjuk a szűken értelmezett egyetemi keretek közé zárni, hanem nyitva állunk az ajtók minden érdeklődő előtt.

Dr. Horuczai László
docens, a JATE filozófiai tanszékének vezetője, a konferencia szervező bizottságának elnöke

Tömlők

A szegedi Taurus Gumigyár 1980-ban 2 millió 600 ezer méter nagyszámú tömlőt gyártott. A hidraulikus gépek működtetésében nélkülözhetetlen tartozékaik eljutottak a külföldi piacokra is. A késztermék 70 százalékát exportálták.